

Legalizace výnosů z trestné činnosti představuje mezinárodní fenomén, který nebere ohledy na státní hranice. Ti, kdo perou peníze, jsou připraveni a schopni využít příležitostí a slabin AML systémů kdekoli na světě. Na boj proti praní peněz proto musí být nahlíženo globálně a v rámci účinné mezinárodní spolupráce.

Ve své práci jsem se pokusila komplexně obsáhnout vývoj právní úpravy proti zneužití legalizace výnosů z trestné činnosti se zaměřením na regionální úpravu v rámci Evropské unie. Dle mého názoru jsou v evropském právu důsledně promítnuty mezinárodněprávní závazky vyplývající z mezinárodních úmluv a především z doporučení FATF, která jsou všeobecně uznávána jakožto mezinárodní standardy pro uplatňování AML opatření. Třetí směrnice proti praní peněz č. 2005/60/ES je proto bezpochyby jedním z klíčových mezinárodněprávních dokumentů, který je základem celosvětového boje proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu.

Legislativa ovšem představuje pouze předpoklad pro následnou realizaci a aplikaci AML opatření a postupů v praxi. Značného pokroku bylo dosaženo zejména v rámci finančního sektoru. Právě toto odvětví bylo od počátku využíváno k praní výnosů z trestné činnosti hlavně díky možnosti snadného přesunu finančních prostředků a tedy i snadnému zakrytí jejich nelegálního původu. Z tohoto důvodu jsem ve své práci stručně pojednala i o uplatňování AML opatření ze strany bank, neboť právě v bankách jsou v porovnání s ostatními povinnými subjekty nejvíce rozvinuty systémy pro odhalování podezřelých transakcí a i nadále nejvíce oznámení o podezřelých obchodech pochází z bankovní sféry.

Zavedením přísných kontrol, zjišťováním totožnosti klientů a sledováním neobvyklých a podezřelých transakcí se možnost legalizovat výnosy ve finančním sektoru podstatně ztížila. Ti, kdo perou peníze, proto začali hledat nové způsoby a metody, které by mohli využívat za účelem zakrytí nezákonného původu výnosů. Častěji začalo docházet ke zneužívání subjektů stojících mimo finanční sektor, a proto bylo nutné na tuto situaci flexibilně zareagovat. Povinnosti původně uložené pouze finančním institucím byly rozšířeny i na další osoby (např. právní profese, realitní makléři, daňové poradce, auditory či kasina), což by mělo přispět k efektivnějšímu potírání případů praní peněz.

Zhodnotit efektivitu přijatých opatření je nicméně velmi obtížné. Nelze se totiž omezit pouze na odhalené případy, ale je třeba vzít v úvahu i latentní trestnou činnost. Přesto se domnívám, že uplatňovaná opatření jsou účinná a organizovanému zločinu znesnadňují možnost zlegalizovat výnosy pocházející z trestné činnosti. Vzhledem k tomu, že jsou k praní peněz využívány stále nové a nové metody, je zapotřebí, aby na tuto skutečnost pružně reagovala i AML legislativa a udržovala krok s vývojem těchto metod. Budoucnost vidím ve vytváření sofistikovaných informačních technologií, které umožní lepší detekci podezřelých transakcí, v podpoře mezinárodní spolupráce, výměně informací a zkušeností a v neposlední řadě též vzdělávání a osvětě v této oblasti.